

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **K. P.**

skazanego z art. art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 16 marca 2023 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Pawła Kołodziejskiego od udziału w sprawie IV KK 159/22,

na podstawie art. 42 § 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Pawła Kołodziejskiego od udziału w sprawie o sygn. akt IV KK 159/22

UZASADNIENIE

W dniu 15 kwietnia 2022 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja obrońcy skazanego K. P. od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 11 stycznia 2022 r.

Zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału IV Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2023 r., do udziału w składzie kolegiальnym rozpoznającym tę sprawę, której nadano sygn. akt IV KK 159/22, został wyznaczony sędzia Sądu Najwyższego Paweł Kołodziejski.

W dniu 6 lutego 2023 r. obrońca skazanego K. P. złożył wniosek o zbadanie w trybie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym z dnia 8 grudnia 2017 r.,

spełniania przez SSN Pawła Kołodziejskiego wymogów niezawisłości i bezstronności. Zarządzeniem z dnia 23 lutego 2023 r., sygn. akt IV KB 4/23, Prezes SN kierujący pracą Izby Karnej na podstawie art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 29 § 6 i in. uSN, odrzucił powyższy wniosek obrońcy, ale z uwagi na treść zarzutu kasacji oraz argumentację podniesioną w tym wniosku polecił potraktować go jako wniosek o wyłączenie sędziego, złożony na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., zarejestrować i skierować do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k., sędzia ulega wyłączeniu od rozpoznania sprawy, jeśli istnieje okoliczność mogąca wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności przy jej rozpoznawaniu. O potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia sędziego decyduje między innymi ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą, w realiach sprawy, takie okoliczności, które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego (zob. postanowienie SN z dnia 3 listopada 2021 r., IV KO 86/21). Oceniając zasadność wątpliwości co do bezstronności sędziego należy wziąć pod uwagę wszelkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na jego zachowanie. Przy dokonywaniu tej oceny nie bez znaczenia jest stosunek sędziego do wprowadzanych zmian w sądownictwie, publicznie wyrażany zarówno w procedurze konkursowej na stanowisko sędziego, jak i później, zwłaszcza w zakresie akceptacji niekonstytucyjnych działań organów władzy wykonawczej wobec sądów czy akceptacji utraty przez Krajową Radę Sądownictwa przymiotu niezależności. Przy spolaryzowaniu nastrojów społecznych, a w szczególności w środowisku sędziowskim, brak jest w tej sytuacji możliwości obiektywnego przekonania przeciętnie rozsądnej osoby, że zaistniałe okoliczności nie będą rzutowały na bezstronne osądzenie spraw (por. wyrok SN z dnia 14 grudnia 2021 r., II KK 426/21).

Każda okoliczność mogąca wywołać tę wątpliwość, musi wpływać na ocenę bezstronności. Są to, między innymi, okoliczności powołania sędziego Sądu Najwyższego na urząd, te wynikające ze sfery życia prywatnego, jak również związane ze sposobem procedowania w dotychczas rozpoznawanych sprawach

(por. postanowienie SN z dnia 14 października 2022 r., V KB 6/22). W judykaturze zaproponowano, aby ocena zasadności tego rodzaju wątpliwości była przeprowadzana za pomocą tzw. „testu przeciętnego obserwatora”, co polega na przyjęciu, że przyczyna jest uzasadniona, jeżeli jest ona w stanie wywołać wątpliwości co do bezstronności u nieuprzedzonego w jakimkolwiek kierunku członka społeczeństwa, zakładając wszak, że znajdowałby się on w sytuacji wnioskującego (zob. wyroki SN z dni: 18 marca 2009 r., IV KK 380/08; 8 stycznia 2009 r., III KK 257/08; 8 lutego 2011 r., V KK 227/10). Odwołanie się do oceny dokonanej przez przeciętnego, rozsądnego i logicznie rozumującego obserwatora procesu, który nie jest zainteresowany jego wynikiem, pozwala oprzeć rozstrzygnięcie na zobiektywizowanych przesłankach. Również w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wskazuje się na aspekt obiektywnej bezstronności dodając, że w przypadku kryterium obiektywnego trzeba rozważyć, czy istnieją podlegające ustaleniu fakty, które mogą wzbudzić wątpliwości co do bezstronności. W tej mierze ma znaczenie także odbiór w oczach opinii publicznej (zob. wyroki ETPC z dnia 10 października 2000 r., nr 42095/98, *Daktaras przeciwko Litwie* oraz z dnia 10 kwietnia 2003 r., nr 39731/98, *Sigurdsson przeciwko Islandii*).

Złożony przez obrońcę wniosek opiera się między innymi na okolicznościach związanych z powołaniem Pawła Kołodziejskiego na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, którą ukształtowano na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3). Paweł Kołodziejski był wcześniej Prokuratorem Okręgowym w B., awansowanym po zaledwie dwóch miesiącach od objęcia tej funkcji do Prokuratury Regionalnej w [...] przez obecnego Prokuratora Generalnego – Ministra Sprawiedliwości, co wskazuje na jego bliskie związki z przedstawicielami władzy wykonawczej.

Sam fakt brania udziału w orzekaniu osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, prowadzi do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Krajowa Rada Sądownictwa jest bowiem obecnie zależna od władzy wykonawczej i nie

reprezentuje środowiska sędziowskiego, a zatem nie jest organem, o którym mowa w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22). Wada nominacyjna, wynikająca z udziału w procesie powołania na urząd sędziego wadliwie ukształtowanej KRS, odgrywa szczególne znaczenie w przypadku sędziów Sądu Najwyższego – do których grona przystąpił, dzięki tej procedurze, Paweł Kołodziejski. Wynika to z wyjątkowego statusu sędziów Sądu Najwyższego i kluczowych kompetencji tego Sądu, mającego gwarantować niezakłócone, prawidłowe funkcjonowanie demokratycznego państwa prawnego oraz obiektywny standard niezależności, niezawisłości i bezstronności orzekania (por. Uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20).

Skoro więc strona domaga się wyłączenia sędziego powołanego do Sądu Najwyższego na podstawie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w składzie i trybie przewidzianym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. od rozpoznania jej sprawy, trafnie dostrzegając – w kontekście swoich interesów procesowych - ryzyka związane z bardzo poważnie rysującą się możliwością uznania w przyszłości, że w jej sprawie wystąpiło uchybienie w postaci bezwzględnej przyczyny odwoławczej, tj. nieprawidłowej obsady sądu - trzeba przychylić się do jej wniosku.

W niniejszej sprawie trzeba mieć nadto na uwadze – co wyraźnie podkreślił obrońca – że autor kasacji, w rozpoznaniu której miałby brać udział SSN Paweł Kołodziejski, podnosi w niej zarzut wystąpienia w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w związku z orzekaniem w instancji odwoławczej przez sędzię, powołaną na urząd sędziego Sądu Okręgowego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukonstytuowanej w trybie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. W takiej sytuacji udział sędziego Pawła Kołodziejskiego w rozpoznaniu powyższego zarzutu prowadziłby do naruszenia zasady *nemo iudex in causa sua*, co mogłoby wywołać zarówno u stron, jak i w odbiorze społecznym przekonanie o braku bezstronności sądu i rzetelności sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2022 r., II KO 48/22 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2022 r., II KO 12/22).

W tym stanie rzeczy, mając nadto na uwadze, że wielokrotnie już w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażano pogląd, iż w sytuacji wystąpienia

ryzyka nieprawidłowej obsady sądu uzasadnione jest zastosowanie instytucji wyłączenia sędziego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 czerwca 2022 r., V KO 43/22; z dnia 23 czerwca 2022 r., II KO 48/22; z dnia 28 lipca 2022 r., V KO 69/22; z dnia 25 listopada 2021 r., I CSKP 524/21; z dnia 16 września 2022 r., III KK 339/22), należało uwzględnić wniosek o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Pawła Kołodziejskiego od udziału w niniejszej sprawie.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

ał